

OECD Journal on Development
Development Co-operation – 2007 Report
Volume 9 Issue 1

Summary in Polish

Dziennik OECD dotyczący rozwoju
Współpraca rozwojowa – raport za rok 2007
Tom 9, wyd. 1

Podsumowanie w języku polskim

- Raport o współpracy rozwojowej zawiera roczne podsumowanie tendencji w dziedzinie pomocy międzynarodowej.
- Sukces w realizacji celów w zakresie udzielania pomocy jest mierzony na dwunastopunktowej karcie wyników. W tegorocznym raporcie wyraźne postępy odnotowano jedynie dla 5 z 12 wskaźników sukcesu.
- Raport zawiera także 12 wniosków płynących z wzajemnej oceny możliwości optymalnego wykorzystania pomocy w celu osiągnięcia pożądaných wyników w zakresie rozwoju.

zrobienia, zanim zostanie spełnione zobowiązanie powzięte na szczycie G8 w 2005 r., dotyczące podwojenia pomocy dla Afryki do 2010 r. (w porównaniu z poziomem z 2004 r.).

Wskaźnik 4: Większy odsetek ODA trafia do krajów o względnie dużej liczbie osób ubogich i dobrych wynikach ekonomicznych. **NIE OSIĄGNIĘTO**

Czy donatorzy nagradzają dobre wyniki gospodarcze? Sądząc po wielkości dwustronnej pomocy ODA trafiającej do krajów mieszczących się w dwóch górnych kwintylach obliczanego przez dział międzynarodowej pomocy rozwojowej Banku Światowego indeksu przydziału środków (IRAI) – z których wszystkie należą do kategorii LDC lub OLIC – odpowiedź brzmi „nie”, pomimo istotnego wzrostu w ujęciu realnym. W 2006 r. odsetek pomocy trafiający do tej grupy spadł do 17% w porównaniu z 19% w 2002 r.

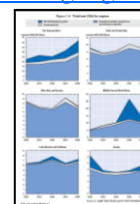
Wskaźnik 5: Pod względem pomocy doraźnej i humanitarnej zarysowuje się tendencja zniżkowa, przynajmniej jeśli rozpatrujemy ją jako część pomocy całkowitej. **NIE OSIĄGNIĘTO**

Wyrażano wprawdzie nadzieje, że zapotrzebowanie na pomoc doraźną i humanitarną zmniejszy się, jednak w praktyce wzrosło ono nieznacznie – z 5% łącznej wartości ODA w 2002 r. do 6% w 2006 r. W ujęciu realnym w latach 2002–2006 wartość bezwzględna zwiększyła się o 90%.

[Rys. 3] Łączna wartość netto ODA dla LDC i OLIC

[Rys. 4] Łączna wartość netto ODA wg regionu

Sytuacje niestabilne

Wskaźnik 6: W krajach o słabych wynikach ekonomicznych, gdzie możliwe są efektywne interwencje, prowadzone są dobrze przemyślane interwencje.

NIEJASNE

W przyszłości w „państwach niestabilnych” prawdopodobnie będzie stale rosnąć odsetek osób żyjących w skrajnym ubóstwie oraz w najgorszych warunkach socjalnych i środowiskowych. Co prawda istnieją pewne dowody na postępy „w terenie”, jednak pozostaje wiele do zrobienia w celu maksymalizacji efektywności interwencji donatorów w wyjątkowych sytuacjach, a zwłaszcza postępu w dziedzinie koordynacji działań donatorów oraz pomocy w tworzeniu kompetentnych i godnych zaufania instytucji lokalnych.

Efektywność pomocy

Wskaźnik 7: Wyższy odsetek pomocy ma charakter niewiązany.

OSIĄGNIĘTO

Poczyniono postępy – do pewnego stopnia. Pewna liczba członków DAC w całości lub niemal w całości uwolniła prowadzone przez siebie programy pomocy dwustronnej. Odsetek pomocy finansowej świadczonej przez członków DAC zarejestrowanej jako niewiązana wzrósł z 42,5% w 2002 r. do 53,0% w 2006 r., obraz jest jednak niepełny, gdyż duża część pomocy finansowej nie jest zgłaszana. Ponadto duży odsetek kontraktów finansowanych z pomocy niewiązanej nadal trafia do dostawców z krajów donatorów.

Wskaźnik 8: Znacznie większa część pomocy jest powiązana z lokalnymi priorytetami, programami i systemami oraz ujęta w budżetach odbiorców.

NIEJASNE

Jedną z miar postępów czynionych przez donatorów w dostosowywaniu pomocy do polityki i systemów odbiorców jest odsetek pomocy świadczonej na rzecz rządów, jaka ujmowana jest w budżetach państwowych. Przeprowadzone w 2006 r. badanie wykazało, że wyniki różnią się znacznie

w przypadku zarówno poszczególnych członków DAC (od 24% do 87%), jak i wśród krajów-odbiorców (w przybliżeniu od 32% do 99%).

Wskaźnik 9: Współczynniki harmonizacji wykazują gwałtowny wzrost w stosunku do wartości z lat 2002/2003. **NIEJASNE**

Harmonizacja odnosi się do współpracy między donatorami w zakresie minimalizacji zbędnych kosztów ponoszonych zarówno przez odbiorców, jak i przez nich samych. Jednym z użytecznych wskaźników harmonizacji jest zakres prac analitycznych prowadzonych przez obie strony. Wśród członków DAC odsetek prac zharmonizowanych wynosi od 12% do 80%.

Wskaźnik 10: Wydatki na współpracę techniczną są w sposób możliwy do wykazania bardziej efektywne i skuteczne. (Chodzi tu m.in. o większy stopień koordynacji działań pomocowych, szersze wykorzystanie systemów krajowych oraz szersze zastosowanie umiejętności lokalnych pracowników). **NIEJASNE**

Jednym z problemów występujących przy ocenie tego wskaźnika, zarówno w odniesieniu do donatorów, jak i odbiorców, jest zróżnicowanie typów pomocy zgłaszanej ogólnie jako „współpraca techniczna”. W chwili obecnej postępy w tej dziedzinie nie są jasne.

Starania krajów-odbiorców

Wskaźnik 11: Odbiorcy poszerzają zakres świadczenia usług i zwiększają dochód krajowy o kilka punktów procentowych w celu uniknięcia niezdrowego uzależnienia od pomocy zagranicznej. **OSIĄGNIĘTO**

Pomoc jest jedynie uzupełnieniem wysiłków rozwojowych poszczególnych krajów, wraz z wydatkami publicznymi na zdrowie i oświatę oraz przychodem bieżącym (jako odsetki DNB). Dokładna ocena tego wskaźnika jest trudna, wydaje się jednak, że widoczny jest postęp pod względem wzrostu przychodu (od około 15% w 2000 r. do 18% w 2004 r.). Co więcej, w latach 2001–2006 w Afryce Subsaharyjskiej wzrastał on szybciej niż ODA.

Osiąganie wyników

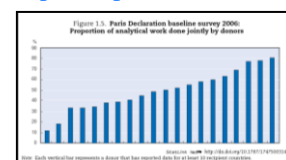
Wskaźnik 12: Zwiększone i bardziej efektywne wsparcie zaczyna przekładać się na większe postępy w kierunku trudniejszych do zrealizowania Milenijnych Celów Rozwoju, w tym także w Afryce Subsaharyjskiej.

PEWNE (ALE NIEWYSTARCZAJĄCE) POSTĘPY

Pod wieloma względami jest to najważniejszy wskaźnik. Jednak ocena postępu w tym zakresie zależy od trzech czynników:

- **Wystarczająca ilość wiarygodnych podstawowych danych statystycznych.** Nadal jest to problem w odniesieniu do wielu wskaźników.
- **Wyraźne odczuwanie tempa rozwoju w czasie.** Rokiem wyjściowym dla celów milenijnych jest *de facto* 1990 r., aczkolwiek zostały one sformułowane podczas szczytu milenijnego w 2000 r. W większości przypadków brane są pod uwagę wyniki pierwszych 15 lat okresu 25-letniego.
- **Przekonujące zależności między udzielaną pomocą i jej rezultatami.** Osiągane rezultaty mogą w dużej mierze wynikać ze starań lokalnych, dlatego ważne jest, by zbadać, czy interwencja pomocowa jest *jedną z prawdopodobnych*

[\[Rys. 5\] Badanie podstawowe przeprowadzone w 2006 r. w związku z deklaracją paryską: proporcja prac analitycznych wykonywanych wspólnie przez donatorów](#)

[\[Rys. 6\] Tendencje w zakresie dochodów rządu i wypłat ODA w Afryce Subsaharyjskiej \(w mld USD, wg cen bieżących\)](#)

przyczyn obserwowanych zmian.

Osiągnięcie celu w postaci zmniejszenia rozmiarów ubóstwa: Jeżeli obecne tendencje utrzymają się, cel w zakresie ograniczenia poziomu ubóstwa mierzonego dochodem zostanie osiągnięty na długo przed 2015 r. Niemniej jednak nie jest pewne, czy liczba osób o dochodach poniżej 1 USD dziennie spadła już poniżej miliarda.

Postępy w innych dziedzinach: Jest mało prawdopodobne, aby do 2015 r. zostały osiągnięte pozostałe cele na poziomie globalnym lub w wielu regionach (zwłaszcza w Afryce Subsaharyjskiej i w regionie Pacyfiku). Niemniej jednak istnieją dowody na szybkie postępy w innych dziedzinach:

- W Afryce Subsaharyjskiej liczba osób żyjących w skrajnym ubóstwie przestała rosnąć, a od 2000 r. wskaźnik ubóstwa spadł o niemal 6%.
- Odsetek dzieci w wieku szkolnym zapisanych do szkół podstawowych wzrósł z 80% w 1991 r. do 88% w 2005 r., przy czym w krajach rozwijających się największe postępy poczyniono w okresie od 1999 r.
- W ujęciu globalnym liczba zgonów na odrę uległa zmniejszeniu z 757 tys. w 2000 r. do 242 tys. w 2006, co stanowi spadek o 68%. W Afryce w tym samym okresie spadek ten wyniósł prawie 91%.
- W krajach będących w okresie transformacji (Europa Południowo-Wschodnia i Wspólnota Niepodległych Państw) od 2000 r. wskaźniki ubóstwa malały co najmniej równie szybko, jak w latach 90. rosły w niektórych z nich.

Czy te postępy wynikają ze świadczenia międzynarodowej pomocy?

Jest oczywiste, że nie stanowi ona jedyne go czynnika postępu. Jednakże wzrost ODA przeznaczony na cele służby zdrowia i edukacji podstawowej w wielu ubogich krajach z pewnością przyczynił się do osiągnięcia pozytywnych wyników w tych dziedzinach. Wskaźniki ubóstwa wreszcie zaczęły spadać w szybkim tempie. Wydaje się nieprawdopodobne, aby ta redukcja ubóstwa była możliwa bez zróżnicowanych i rozłożonych na wiele lat efektów reform finansowanych ze środków pomocowych oraz poprawy ładu administracyjnego i inwestycji gospodarczych.

Droga naprzód: pomoc dla handlu

Istnieją dowody, że we współczesnym, zglobalizowanym świecie handel jest potężnym motorem rozwoju gospodarczego, który z kolei ma zasadnicze znaczenie dla zwalczania ubóstwa. Niemniej jednak wiele krajów rozwijających się nie jest w stanie skorzystać z możliwości, jakie zapewnia handel. Większość donatorów posiada określony zakres kompetencji instytucjonalnych, specjalne struktury, profesjonalne zespoły oraz wytyczne operacyjne mające na celu zapewnienie właśnie „większej” i „lepszej” pomocy dla handlu, odzwierciedlającej zasady deklaracji paryskiej w sprawie skuteczności pomocy.

Wyciąganie wniosków z doświadczeń: dwanaście wniosków ze wzajemnych ocen członków DAC

W 2006 r. członkowie DAC wypłacili ponad 100 mld USD środków publicznych na rzecz rozwoju. Zgodnie z szacunkami stanowi to 90% pomocy ODA świadczonej na całym świecie. W przeszłości proces oceny wzajemnej pozwalał zwracać uwagę DAC na wiele kwestii. Zostały one podsumowane w postaci 12 wniosków dotyczących możliwości efektywnego wykorzystania pomocy w celu osiągnięcia pożądanych rezultatów w zakresie rozwoju. Wnioski te można podzielić na trzy obszerne kategorie: strategię, zarządzanie organizacyjne oraz zarządzanie realizacją.

Strategia

Wniosek 1. Znalezienie właściwych podstaw prawnych i politycznych

Poprzez legislację, lub inną drogą, należy w sposób jasny i ogólny określić cel współpracy rozwojowej, który angażuje wiele podmiotów i pozostanie znaczący przez wystarczająco długi okres.

Wniosek 2. Zarządzanie konkurencyjnymi interesami krajowymi

Nie należy dopuszczać do tego, by krótkoterminowe naciski zagrażały długoterminowemu wspólnemu interesowi w zakresie efektywnego rozwoju.

Wniosek 3. Osiągnięcie większej spójności polityki na rzecz rozwoju

Należy ustanowić jasny mandat i mechanizmy zapewniające ocenę polityki pod kątem jej wpływu na kraje ubogie.

Wniosek 4. Świadomość publiczna

Należy inwestować w realizację, pomiar i komunikowanie wyników działań finansowanych ze środków pomocowych.

Zarządzanie organizacyjne

W ostatnich wzajemnych ocenach zauważono, że reformy organizacyjne wydają się w coraz większym stopniu powiązane z efektywnością pomocy.

Wniosek 5. Ustalenie skutecznej struktury przywództwa

Osobie zajmującej wystarczająco wysokie stanowisko i odpowiedzialnej publicznie należy powierzyć jasno określone obowiązki na poziomie politycznym, związane z zapewnieniem efektywnej współpracy rozwojowej.

Wniosek 6. Radzenie sobie z instytucjonalnym rozproszeniem

Należy zracjonalizować struktury pomocy dwustronnej w celu ułatwienia spójnego działania na poziomie kraju.

Wniosek 7. Zarządzanie udziałem w instytucjach wielostronnych

Należy promować większą spójność między podmiotami odpowiedzialnymi za różne aspekty pomocy wielostronnej.

Wniosek 8. Decentralizacja zarządzania

Delegowanie odpowiedzialności w zakresie zarządzania na poziom terenowy, gdzie faktycznie dociera pomoc, może być korzystne, wymaga to jednak wysokiej jakości zarządzania i starannie dopracowanych systemów wsparcia.

Zarządzanie realizacją

Wniosek 9. Zarządzanie zwiększaniem pomocy rozwojowej

Podstawowe znaczenie będą mieć radykalne reformy w zakresie realizacji pomocy, gdyż donatorzy zmuszeni są świadczyć większą pomoc w przeliczeniu na członków personelu agencji, jednocześnie zwiększając efektywność tej pomocy.

Wniosek 10. Zachowanie skoncentrowanego podejścia wg krajów i sektorów

Większość członków DAC powinna skupić swoją aktywność pomocową na mniejszej liczbie krajów, sektorów i, w szczególności, działań.

Wniosek 11. Zarządzanie oparte na wynikach, ocenie i kontroli jakości

Należy wytworzyć silniejszą kulturę zarządzania nastawioną na wyniki oraz odpowiednio dostosować bodźce motywacyjne, ale w sposób promujący, a nie osłabiający lokalne struktury odpowiedzialne za świadczenie pomocy.

Wniosek 12. Priorytety zarządzania zasobami ludzkimi

Zapewnienie posiadającego wysokie kwalifikacje i motywację personelu lokalnego i zagranicznego oraz jego rozwój ma podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania każdej agencji.

Zwiększenie efektywności pomocy: Wnioski z sektora służby zdrowia

W latach 1999–2005 pomoc rozwojowa kierowana do sektora służby zdrowia wzrosła z 6 do 13,4 mld USD. Jednocześnie stały się oczywiste poważne przeszkody w osiągnięciu Milenijnych Celów Rozwoju dotyczących służby zdrowia. Skłoniło to donatorów i kraje partnerskie do zmiany sposobu prowadzenia działalności. Korzystając z ram deklaracji paryskiej, zdołali oni osiągnąć ważne porozumienia. Pomogły one we wdrożeniu wielu czynników poprawy efektywności pomocy, co z kolei doprowadziło do istotnej poprawy w takich obszarach jak umieralność dzieci, zwalczanie malarii i gruźlicy oraz leczenie chorych na HIV/AIDS. Nadal istnieje jednak potrzeba monitorowania postępów w celu zweryfikowania, które działania przynoszą skutki, oraz podjęcia odpowiednich kroków w odniesieniu do działań nieprzynoszących efektów.

Pełny tekst raportu jest dostępny pod adresem www.sourceoecd.org/developmentreport

© OECD 2008

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop/

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org, faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights/

